

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

Cap. XXVIII. De Consuetudine, quid sit consuetudo, quæ ad eam
introducendam requirantur, & quos habeat effectus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

Obreptio, id est, narratio subdola, que fit non expresso omni eo, quod exprimi debuit, & tacito eo. quod alioquin difficiliorem redderet dispensationem: nam taliter obtenta dispensatio, invalida erit. Sylvester verbo Dispensatio, & confirmat ex cap. 2. de Filijs Presbyt. in 6. De his etiam vide Azorium part. 1. Instit. moral. lib. 5. cap. 24. & P. Reginaldum in praxi lib. 13. tom. 1. cap. 19. sect. 2. & 3. num. 197.

CAPUT XXVIII.

De Consuetudine.

Quid sit Consuetudo? Quae ad eam introducendam requirantur? Et quot habeat effectus.

NOtandum: Consuetudinem duobus modis sumi. Primo: pro ipso usu, & frequentibus moribus, seu actibus alicujus Communitatis, aut populi, & ita dicitur esse facti; vel pro ipso Jure, quod ex his oritur. Hoc modo sumptam, definit eam S. Isidorus, *quod sit jus quoddam moribus institutum, quod pro Lege suscipitur, cum deficit Lex.*

Igitur ad consuetudinem introducendam requiruntur imprimis, diuturnitas temporis, & actuum frequentia. Nam, licet consuetudo inchoari possit, ab aliquo actu insigni, quem ceteri postmodum imitentur: tamen, non nisi

nisi pluribus induci potest, ut constat ex definitionibus ejus, exigentibus mores, & actus frequentes. Usus enim est actus repetitus, & quidem interpolate, Bartol: in lib. de quibus D. De LL: Et ideo non sufficit, unicus actus, licet notus sit toti populo, vel collegio: nisi esset successivus, & haberet continuationem temporis, intra quod introducitur Consuetudo, text: singul: in ea. cum de beneficio, de Præbendis in 6. vel nisi esset Judiciarius talis, ex quo tanquam Notorio detegeretur consensus populi.

Quantum vero ad actus, ex quibus Consuetudo inducitur, attinet, ij debent esse uniformes. l. Nemo § Temporalis, D. de Reg. Juris, quia ex actibus, qui difformiter successerunt, remanet dubium, quid populus servare voluerit: cum tamen sicut Lex: ita & consuetudo debeat esse clara & certa, non autem obscura & dubia: Hostien: h. t. §. fin. Surd. Conf. 393. n. 23. Et ideo Consuetudo, quæ non fuit uniformis, non attenditur. Surd. Conf. 449. n. 7. ubi plures citat. Similiter, nec ex controversis, aut turbidis actibus. Farinac 1. parte decis. 56. n. 13. & 16. vel his qui à mera facultate, vel ex tolerantia procedunt, inducitur. Farinac. d. decis. 112. quia multa per patientiam tolerantur, quæ, si in judicium deduc-

du-

ducantur, exigente iustitia tolerari non debent. c. Cum jam dudum x de præbendis. Debent quoque actus esse usitati publice, præsentibus & scientibus multis personis, ut inde dici possit, intervenisse tacitus majoris partis populi consensus. Azor: in Sum: eod: quæ sit longa con: Farina: 1 p. Decis. 155. n. 4. & 2. p. decis: 318. n. 5. Imo, debent actus isti fieri animo inducendi consuetudinem. Can: Consuetudo Dist 1.

Secundo requiritur, ut sit rationabilis, ut patet tum ex cap. ult. h. t. ubi, cum id decusum exstet, nec reperiatur Jus civile in contrarium, servari in utroque foro debet; tum ex eo, quod vim LEGIS habere debeat, & pro LEGE scripta, cum ea deficit, suscipi; atque ratio est anima LEGIS, ut colligitur ex lib. scire LEGES. D. De LL. ideoque consuetudo, quæ est contra rationem aut veritatem, seu contra Jus naturale, vel divinum, vel bonos mores, nullius est momenti. Can: veritate, cum aliquod seqq. dist. 8. & corruptela dicitur can: Mala ibid. Et quidem tanto perniciosior, quo diutius durat arg: cap. ult. eod. tit. Erit autem rationabilis, si habeat condiciones LEGIS enumeratas, partim in can: Consuetudo dist. 1. partim in can: Erit autem LEX dist. 4. Quandoquidem, LEGIS au-

toritatem habere debeat, ut tamen **LEX** justa & rationalis sit, & consequenter **CON**suetudo, sufficit, quod talis sit ut in pluribus, licet non sit talis in singulis. Præsumitur autem rationalis, si tanti temporis sit, ut ejus initij non extet memoria.

Tertio requiritur scientia Principis, ubi populus Principem Superiorem habet, & ejus saltem tacitus consensus. Scientiâ quidem, quia aliter nec adesse, nec præsumi potest tacitus Principis consensus, quam si usus ei sit manifestus.

Ut autem, non est de essentia **LEGIS**, quod sit scripta, quandoquidem, causa obligationis **LEGIS**, sit Potestas Principis, explicata & applicata per voluntatem ejus, aliquo signo externo, sufficienter expressam, ad quod nullo modo est opus scriptura: ita nec est de substantiâ seu essentiâ consuetudinis, quod sit scripta; non solum, postquam est introducta; sed nec, quoad ejus introductionem.

Quantum ad effectum consuetudinis, in genere spectat, ea est stricti Juris; & servanda solum in suis terminis, neque extenditur de casu ad casum. *Surd. Conf. 407. n. 3.* Nec de persona ad personam. *Idem Conf. 371. n. 4.* Nec de loco ad locum. *Idem conf. 323. n. 13.*

Fa-

Facit licitum, quoad forum fori, quod alias, esset illicitum, quoad evitandam poenam temporalem. *Surd. Conf. 327. n. 51* Tribuit jurisdictionem non habenti. *c. Cum contingat, x de foro competenti can. Conquestus IX. q. 3* Attenditur autem ea, quæ viget in locis vicinis, quando deest propria. *Surd. conf. 311. n. 16*. Similiter attenditur ea, quæ est ultima: item ea, quæ est favorabilior. *Surd. Conf. 448.*

Consuetudinis; quæ est præter *LEGEM* effectus est, constituere *Jus novum*, ubi deficit *LEX*, *can. Consuetudo dist. 1. obligatque non minus in conscientia, ad sui observacionem, quam LEX scripta.*

Consuetudinis, quæ est secundum *LEGEM* effectus est, non *Jus novum* constituere; sed *Jus dubium* interpretari.

Consuetudinis contra *LEGEM* effectus est, tollere *LEGEM* humanam, seu civilem, sive canonicam, modo justa & rationabilis sit.

Tollit autem generaliter, si generalis sit: si vero sit specialis, abrogat specialiter in illo loco, in quo introducta est & viget.

An autem Consuetudo, contraria *LEGI* vel statuto, probetur per simplicem observantiam, an vero demonstrari debeat, quod

in contradictorio Judicio, fuerit obtenta, quæri potest. Posterius tenet Surd. conf. 393. n. 25. per l. De quibus in verbis, in omnibus D. de LL. & alios quos citat.

C A P U T XXIX.

An Consuetudo possit inducere aliquam LEGEM contra Jus divinum, vel natura? Et an LEGES humana, Ecclesiastica, & Civiles, per eam possint abrogari.

DICO primo. Consuetudo vel disuetudo non potest inducere aliquam LEGEM, contra Jus naturæ, vel contra Jus divinum positivum, neque illud immutare, sive abolere. Ita D. Thomas hic q. 97. art. 3. ad 1. Et rationem reddit, quia, istæ LEGES, à divina procedunt auctoritate & voluntate, contra quam nihil valet consuetudo ab humana voluntate procedens: quia duæ possunt concipi viæ, seu modi, quibus consuetudo prævaleat contra LEGEM aliquam, nimirum per conniventiam Legislatoris, & per præscriptionem etiam, absque tali conniventia. Obtinet autem consuetudo per conniventiam quando Legislator illam tolerat, sciens & volens, nec punit Transgressores LEGIS, quos facile corrigere & punire posset. Præscriptionis autem viæ, prævalere etiam aliquis, proprie censetur, quando etiam, renitente

tente